Паважаныя члены журы!
У дадзеным туры прадугледжана выкананне 60 заданняў, пры правільным выкананні якіх удзельнікі алімпіяды могуць набраць 130 балаў. Правільныя адказы пазначаны тлустым шрыфтам.

Паважаныя члены журы!
У заданнях 1–20 неабходна было выбраць адзін правільны адказ. Правільныя адказы пазначаны тлустым шрыфтам.
За правільны адказ – 1 бал.

1. Вялікі князь Віцень у 1307 г. далучыў да ВКЛ землі:
А) Мсціслаўскага княства
Б) Полацкага княства
В) Менскага княства
Г) Віцебскага княства

На аснове матэрыялаў: Цемушаў, С.М. Гісторыя Беларусі са старажытных часоў да канца XV ст. : вучэб. дапаможнік для 6-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання і выхавання / С.М. Цемушаў, Ю.М. Бохан ; пад рэд. І.А. Марзалюка. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2023 (§ 18, стар. 127).

2. Калі адбыўся царкоўны раскол, які падзяліў хрысціянства на каталіцтва і праваслаўе?
А) 1064 г.
Б) 1037 г.
В) 1054 г.
Г) 1047 г.

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Сярэдніх вякоў : вучэб. дапаможнік для 6-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання і выхавання / А.А. Прохараў [і інш] ; пад рэд. А.А. Прохарава. – Мінск : Народная асвета, 2023 (§ 9, стар. 57).

3. Царкоўны сабор, на якім рымскі папа Урбан II заклікаў да крыжовых паходаў, праведзены ў:
А) 1095 г.
Б) 1090 г.
В) 1093 г.
Г) 1096 г.

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Сярэдніх вякоў : вучэб. дапаможнік для 6-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання і выхавання / А.А. Прохараў [і інш] ; пад рэд. А.А. Прохарава. – Мінск : Народная асвета, 2023 (§ 9, стар. 59).

4. У Афінах філасофскую школу – Акадэмію – заснаваў:

А) Арыстоцель

Б) Платон

В) Сакрат

Г) Фукідыд

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Старажытнага свету (у 2 частках, частка 2): вучэб. дапаможнік для 5-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, А.А. Прохараў, А.В. Перзашкевіч, В.Г. Жураўлевіч; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Народная асвета, 2019 (§ 12, стар. 51).

5. Ураджэнец Гродзеншчыны, генерал расійскай арміі, адзін з самых таленавітых военачальнікаў Першай сусветнай вайны, узнагароджаны ордэнам Святога Георгія 3-й ступені:

А) П.А. Лячыцкі

Б) П.І. Казятнікаў

В) М.А. Бржазоўскі

Г) Ул.З. Май-Маеўскі

На аснове матэрыялаў: Паноў, С.В. Гісторыя Беларусі, канец XVIII – пачатак XX ст. : вучэб. дапаможнік для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / С.В. Паноў, С.В. Марозава, У.А. Сосна; пад рэд. У.А. Сосны. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2018 (§ 27, стар. 127).

6. Укажыце дату, калі ў Беластоку пачаў работу Народны сход Заходняй Беларусі:

А) 28 верасня 1939 г.

Б) 28 кастрычніка 1939 г.

В) 2 кастрычніка 1939 г.

Г) 2 лістапада 1939 г.

На аснове матэрыялаў: Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : дапаможнік для ўстаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / А.А. Каваленя [і інш] ; пад рэд. А.А. Кавалені. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2020 (§ 2, стар. 27).

7. Хто камандаваў войскамі ЗахАВА (Заходняй Асобай ваеннай акругі)?

А) генерал Д.Р. Паўлаў

Б) генерал-маёр У.Я. Клімаўскіх

В) камісар А.Я. Фаміных

На аснове матэрыялаў: Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : дапаможнік для ўстаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / А.А. Каваленя [і інш] ; пад рэд. А.А. Кавалені. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2020 (§ 3, стар. 43).

8. Бостанская бойня адбылася раней за Бостанскае чаяванне на:

А) 2 гады

Б) 3 гады

В) 4 гады

Г) 5 гадоў

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Новага часу, XVI–XVIII стст. : вучэб. дапаможнік для 7-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання / У.С. Кошалеў [і інш] ; пад рэд. У.С. Кошалева. – 2-е выд., перагледж. і дап. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (§ 19, стар. 126).

9. Закон аб стварэнні асобнага ад Польшчы найвышэйшага апеляцыйнага суда быў падпісаны:

А) Генрыхам Валуа

Б) Жыгімонтам ІІ Аўгустам

В) Жыгімонтам І Старым

Г) Стафанам Баторыем

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Беларусі, XVI–XVIII стст. : вучэб. дапаможнік для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / В.А. Варонін [і інш] ; пад рэд. В.А. Вароніна, А.А. Скеп’ян. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2017 (§ 9, стар. 63).

10. Сярэднюю адукацыю ў Беларусі першай паловы XIX ст. давалі:

А) семінарыі

Б) гімназіі

В) прыходскія школы

Г) ланкастарскія школы

На аснове матэрыялаў: Паноў, С.В. Гісторыя Беларусі, канец XVIII – пачатак XX ст. : вучэб. дапаможнік для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / С.В. Паноў, С.В. Марозава, У.А. Сосна ; пад рэд. У.А. Сосны. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2018 (§ 9, стар. 39).

11. «Лепельскі контрудар» пачаўся:

А) 3 ліпеня 1941 г.

Б) 23 ліпеня 1941 г.

В) 6 ліпеня 1941 г.

Г) 29 чэрвеня 1941 г.

На аснове матэрыялаў: Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : дапаможнік для ўстаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / А.А. Каваленя [і інш] ; пад рэд. А.А. Кавалені. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2020 (§ 5, стар. 67).

12. Гады праўлення прэм’ер-міністра Вялікабрытаніі Маргарэт Тэтчэр:
А) 1975–1990 гг.
Б) 1979–1990 гг.
В) 1981–1990 гг.
Г) 1979–1991 гг.

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Навейшага часу, 1918 – пачатак XXI ст.: вучэб. дапаможнік для 9-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, М.А. Краснова, Н.У. Кошалева ; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2019 (§ 27, стар. 142).

13. «Ісламская рэвалюцыя» – антыманархічная рэвалюцыя ў Іране выбухнула ў:
А) 1979 г.
Б) 1977 г.
В) 1980 г.
Г) 1978 г.

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Навейшага часу, 1918 – пачатак XXI ст.: вучэб. дапаможнік для 9-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, М.А. Краснова, Н.У. Кошалева ; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2019 (§ 44, стар. 230).

14. Укажыце дату пачатку аперацыі «Оверлорд»:
А) 6 чэрвеня 1944 г.
Б) 6 ліпеня 1944 г.
В) 6 жніўня 1944 г.
Г) 7 ліпеня 1944 г.

На аснове матэрыялаў: Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : дапаможнік для ўстаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / А.А. Каваленя [і інш] ; пад рэд. А.А. Кавалені. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2020 (§ 14, стар. 182–183).

15. Першая беларуская жанчына-касманаўт, Герой Беларусі:
А) А. Кандакова
Б) М. Васілеўская
В) В. Царашкова
Г) С. Савіцкая

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 49, стар. 281).

16. Рэспубліка Беларусь афіцыйна стала краінай – партнёрам БРІКС у:
А) кастрычніку 2024 г.
Б) лістападзе 2022 г.
В) снежні 2020 г.
Г) лістападзе 2024 г.

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 48, стар. 273).

17. Умовы для рэалізацыі «амерыканскага» шляху развіцця капіталізму ў Расіі былі створаны ў выніку правядзення:
А) інвентарнай рэформы
Б) рэформы П. Кісялёва
В) сталыпінскай рэформы
Г) сялянскай рэформы 1861 г.

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агуль. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 7, стар. 90–91).

18. Першым епіскапам Тураўскай епархіі быў:
А) Фама
Б) Міна
В) Кірыл
Г) Глеб

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 10-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агуль. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (§ 18, стар. 192).

19. Перыяд жалезнага веку на тэрыторыі Беларусі:
А) 2-е тысячагоддзе да н. э. – канец VIII ст. да н. э.
Б) 9–5-е тысячагоддзе да н. э.
В) VII ст. да н. э. – канец V ст. н. э.
Г) V ст. да н. э. – канец VIII ст. н. э.

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 10-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (стар. 220).

20. Колькі, згодна з данымі Генеральнай пракуратуры Рэспублікі Беларусь, было створана нацысцкіх лагераў смерці на акупаванай тэрыторыі БССР?

А) больш за 360

Б) больш за 180

В) больш за 460

<u>Г) больш за 580</u>

На аснове матэрыялаў: Геноцид белорусского народа в годы Великой Отечественной войны 10–11 классы. Учебное пособие для учащихся учреждений образования, реализующих образовательные программы общего среднего образования с белорусским и русским языками обучения и воспитания. – Минск: Адукацыя і выхаванне, 2023. – С. 7.

Паважаныя члены журы!

У заданнях 21–25 патрабавалася правільна суаднесці звесткі з левай і правай калонак табліцы. Правільныя адказы пазначаны тлустым падкрэсліваннем.

За правільна выкананае заданне – да 4 балаў.

21. Суаднясіце дату і падзею, якія мелі месца ў войнах ВКЛ з Маскоўскім княствам у першай палове XVI ст.:

А) Вайна 1500–1503 гг.	1) Бітва пад Оршай
Б) Вайна 1507–1508 гг.	2) ВКЛ вярнула Гомель з прылягаючай да яго тэрыторыяй
В) Вайна 1512–1522 гг.	3) Бітва на рацэ Вядрошы
Г) Вайна 1534–1537 гг.	4) Супала з мяцяжом Міхаіла Глінскага

<u>А3 Б4 В1 Г2</u>

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Беларусі, XVI–XVIII стст. : вучэб. дапаможнік для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / В.А. Варонін [і інш] ; пад рэд. В.А. Вароніна, А.А. Скеп'ян. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2017 (§ 2, стар. 15–17).

22. Суаднясіце мараплавальнікаў, канкістадораў з іх адкрыццём, заваёвай:

А) Хрыстафор Калумб	1) Дзякуючы яго падарожжу ў Вест-Індыю атрымала новую назву «Амерыка»
Б) Амерыга Веспучы	2) Заваяваў імперыю інкаў у Перу
В) Эрнан Картэс	3) Адкрыў новы кантынент, названы ім «Вест-Індыяй», але так і не даведаўся аб гэтым
Г) Франсіска Пісара	4) Заваяваў дзяржаву ацтэкаў

<u>А3 Б1 В4 Г2</u>

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Новага часу, XVI–XVIII стст. : вучэб. дапаможнік для 7-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання / У.С. Кошалеў [і інш] ; пад рэд. У.С. Кошалева. – 2-е выд., перагледж. і дап. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (§ 2, стар. 12–17).

23. Суаднясіце назву карнай аперацыі нацысцкіх захопнікаў з тэрыторыяй, на якой яна праведзена:

А) «Балотная ліхаманка»	1) Брэсцкая, Віцебская, Мінская вобласці
Б) «Шаравая маланка»	2) Жыткавіцкі, Петрыкаўскі, Любанскі, Старобінскі, Капаткевіцкі раёны
В) «Русалка»	3) Васілевіцкі, Калінкавіцкі, Хойніцкі раёны
Г) «Асвячэнне храма»	4) Суражская партызанская зона

<u>А1 Б4 В2 Г3</u>

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 30, стар. 47).

24. Суаднясіце назву мемарыялаў з іх выявай:

А) Мемарыял «Чырвоны Бераг»	1)
Б) Мемарыяльны комплекс «Хатынь»	2)

В) Манумент у гонар Маці-патрыёткі Н.Ф. Купрыянавай	3)
Г) Мемарыяльны комплекс «Прарыў»	4)

<u>А3 Б4 В1 Г2</u>

На аснове матэрыялаў: Паноў, С.В. Гісторыя Беларусі, 1917 г. – пачатак XXI ст. : вучэб. дапаможнік для 9-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / С.В. Паноў, У.Н. Сідарцоў, В.М. Фамін. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2019 (§ 3–16, стар. 74, 78, 88).

25. Суаднясіце лозунгі, пад якімі праходзілі Усебеларускія народныя сходы, і даты правядзення:

А) «Разам – за моцную квітнеючую Беларусь!»	1) 2010 г.
Б) «Час выбраў нас!»	2) 2016 г.
В) «Наш гістарычны выбар – незалежная, моцная і квітнеючая Беларусь»	3) люты 2021 г.
Г) «Адзінства! Развіццё! Незалежнасць!»	4) красавік 2024 г.

<u>А2 Б4 В1 Г3</u>

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 43–44, стар. 229–231).

Паважаныя члены журы!
У заданнях 26–30 трэба было вызначыць і запісаць правільную паслядоўнасць падзей.
За кожнае правільна выкананае заданне – 4 балы.

26. Расстаўце ў храналагічнай паслядоўнасці падзеі з гісторыі Старажытнага свету:

А) Пачатак Траянскай вайны
Б) Узяцце і разгром Рыма готамі
В) Першая Алімпіяда
Г) Прыняцце Законаў XII табліц

АВГБ

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Старажытнага свету (у 2 частках, частка 2): вучэб. дапаможнік для 5-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, А.А. Прохараў, А.В. Перзашкевіч, В.Г. Жураўлевіч ; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Народная асвета, 2019 (§ 3, стар. 12, § 14, стар. 59, § 18, стар. 79, § 29, стар. 122).

27. Расстаўце ў храналагічнай паслядоўнасці падзеі Першай сусветнай вайны на тэрыторыі Беларусі:

А) Баранавіцкая аперацыя
Б) Нарачанская аперацыя
В) Абарона Смаргоні
Г) Свянцянскі прарыў

ГВБА

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 16, стар. 172–177, 310).

28. Расстаўце падзеі Другой сусветнай вайны ў храналагічнай паслядоўнасці:

А) Пачатак блакады Ленінграда
Б) Напад японскіх узброеных сіл на Пёрл-Харбар
В) Беларуская наступальная аперацыя «Баграціён»
Г) Тэгеранская канферэнцыя

АБГВ

На аснове матэрыялаў: Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : дапаможнік для ўстаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / А.А. Каваленя [і інш] ; пад рэд. А.А. Кавалені. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2020 (стар. 225–228).

29. Расстаўце ў храналагічнай паслядоўнасці падзеі:

А) Будаўніцтва Сафійскага сабора ў Полацку
Б) Заснаванне хрысціянскай епархіі ў Полацку
В) Княжанне Брачыслава Ізяславіча
Г) Княжанне ў Менску Глеба Усяславіча

БВАГ

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 10-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (стар. 220–221).

30. Расстаўце ў храналагічнай паслядоўнасці падзеі:

А) Стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў
Б) Прыняцце Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце РСФСР
В) Выбранне Генеральным сакратаром КПСС М.С. Гарбачова
Г) І З'езд народных дэпутатаў СССР

ВГБА

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Навейшага часу, 1918 – пачатак XXI ст.: вучэб. дапаможнік для 9-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, М.А. Краснова, Н.У. Кошалева ; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2019 (§ 36–37, стар. 187–196).

Паважаныя члены журы!
У заданнях 31–35 патрабавалася вызначыць правільныя сцверджанні.
Правільны адказ пазначаны тлустым падкрэсліваннем.
За правільны адказ – 2 балы.

31.

1) У 964 г. балгары першымі сярод славян прынялі хрысціянства з Візантыі.

2) У VIII ст. утварыўся Арабскі халіфат.

А) Правільнае толькі 1
Б) Правільнае толькі 2
В) Абодва сцверджанні правільныя
Г) Абодва сцверджанні няправільныя

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Сярэдніх вякоў : вучэб. дапаможнік для 6-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання і выхавання / А.А. Прохараў [і інш] ; пад рэд. А.А. Прохарава. – Мінск : Народная асвета, 2023 (§ 16, стар. 103, § 24, стар. 157).

32.

1) 1860–1880-я гг. – правядзенне буржуазных рэформаў Мэйдзі ў Японіі.

2) 1860–1880-я гг. – правядзенне буржуазных рэформаў на тэрыторыі Беларусі.

А) Правільнае толькі 1

Б) Правільнае толькі 2

В) Абодва сцверджанні правільныя

Г) Абодва сцверджанні няправільныя

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 4, стар. 61).

33.

1) Альмекі з'явіліся на ўзбярэжжы Мексіканскага заліва ў трэцім тысячагоддзі да н. э.

2) Каля 20 тысяч гадоў таму адбылося адступленне ледавіка.

А) Правільнае толькі 1

Б) Правільнае толькі 2

В) Абодва сцверджанні правільныя

Г) Абодва сцверджанні няправільныя

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Старажытнага свету (у 2 частках, частка 1) : вучэб. дапаможнік для 5-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, А.А. Прохараў, А.В. Перзашкевіч, В.Г. Жураўлевіч; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Народная асвета, 2019 (§ 29, стар. 124, § 6, стар. 24).

34.

1) Мінск атрымаў магдэбургскае права ў 1501 г.

2) У 1773 г. – стварэнне ў Рэчы Паспалітай першага ў Еўропе міністэрства асветы – Адукацыйнай камісіі.

А) Правільнае толькі 1

Б) Правільнае толькі 2

В) Абодва сцверджанні правільныя

Г) Абодва сцверджанні няправільныя

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Беларусі, XVI–XVIII стст. : вучэб. дапаможнік для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / В.А. Варонін [і інш] ; пад рэд. В.А. Вароніна, А.А. Скеп'ян. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2017 (§ 29, стар. 192, § 3, стар. 22).

35.
1) 11 верасня 1931 г. была абвешчана Кітайская Савецкая Рэспубліка.
2) 23 кастрычніка 1923 г. Турцыя была абвешчана рэспублікай.

А) Правільнае толькі 1
Б) Правільнае толькі 2
В) Абодва сцверджанні правільныя
Г) Абодва сцверджанні няправільныя

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Навейшага часу, 1918 – пачатак XXI ст.: вучэб. дапаможнік для 9-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, М.А. Краснова, Н.У. Кошалева ; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2019 (§ 15, стар. 79, § 18, стар. 91).

Паважаныя члены журы!
У заданнях 36–40 патрабавалася вызначыць па апісанні жыцця і дзейнасці гістарычную асобу. Правільны адказ пазначаны тлустым падкрэсліваннем.
За правільны адказ – 2 балы.

36. Ён быў адным з першых, хто прапанаваў ідэю пабудаваць высокамаральнае і гарманічнае грамадства. А залатое правіла яго этыкі гучала так: «Не рабі іншаму таго, чаго не жадаеш сабе».
Канфуцый

На аснове матэрыялаў: Гісторыя Старажытнага свету (у 2 частках, частка 1): вучэб. дапаможнік для 5-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / У.С. Кошалеў, А.А. Прохараў, А.В. Перзашкевіч, В.Г. Жураўлевіч; пад рэд. У.С. Кошалева. – Мінск : Народная асвета, 2019 (§ 27, стар. 117–118).

37. Рускі асветнік, вучоны-энцыклапедыст, паэт і мысляр. У 1731 г. паступіў у Маскоўскую славяна-грэка-лацінскую акадэмію. З 1735 г. вучыўся ва ўніверсітэце Санкт-Пецярбурга, у 1736–1741 гг. – у Германіі. У 1748 г. заснаваў пры расійскай Акадэміі навук першую хімічную лабараторыю. У 1755 г. па яго праекце быў заснаваны Маскоўскі ўніверсітэт. Узбагаціў шматлікія галіны ведаў. Заклаў асновы рускай літаратурнай мовы. Сфармуляваў прынцып захавання матэрыі і руху. Адкрыў атмасферу на Венеры.

Міхаіл Ламаносаў

На аснове матэрыялаў: Сусветная гісторыя Новага часу, XVI–XVIII стст. : вучэб. дапаможнік для 7-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання / У.С. Кошалеў [і інш] ; пад рэд. У.С. Кошалева. – 2-е выд., перагледж. і дап. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (§ 26, стар. 80).

38. Ён адзін з першых пачаў ствараць карціны на касмічную тэму; пры гэтым нават на чужых планетах ён адлюстроўваў пейзажы роднай беларускай прыроды. Доўгі час пра яго жыццё і дзейнасць не было вядома. Яго імя стала яркім адкрыццём у Беларусі ў 1984 г. дзякуючы выхаду ў свет кнігі «Вечны вандроўнік» вядомага пісьменніка і вучонага А.С. Ліса.

Язэп Драздовіч

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 24, стар. 286).

39. Вялікі князь усё жыццё правёў у ваенных паходах поплеч са сваёй дружынай, далучыўшы да ВКЛ немалыя землі. Нават здабыўшы славу сапраўднага военачальніка і доблеснага палкаводца, калі быў старым, ён працягваў асабіста кіраваць войскам падчас ваенных паходаў. Менавіта па яго загадзе было пачата будаўніцтва каменных замкаў па лініі Трокі – Вільня – Меднікі – Гародня – Навагародак – Ліда – Крэва – Мядзел.

Гедымін

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 10-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (§ 23–24, стар. 37).

40. Герой Савецкага Саюза. Генерал-лейтэнант інжынерных войск. Летам 1941 г. пры спробе выйсці з акружэння быў цяжка кантужаны ў баі каля ракі Дняпро паблізу в. Дабрэйка Магілёўскай вобласці. Адмовіўся супрацоўнічаць з немцамі. Калі быў вязнем канцэнтрацыйных лагераў (прайшоў праз 11 лагераў), праводзіў сярод ваеннапалонных актыўную антыфашысцкую работу. Пакараны смерцю ў канцлагеры Маўтхаўзен 18 лютага 1945 г.

Дзмітрый Карбышаў

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025 (§ 30, стар. 44).

Паважаныя члены журы!
У заданнях 41–46 неабходна пазнаць гістарычную асобу па выяве. Адказы ўпісаны пад выявай.
За правільны адказ – да 3 балаў.

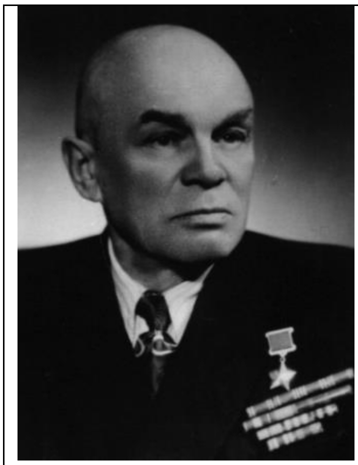		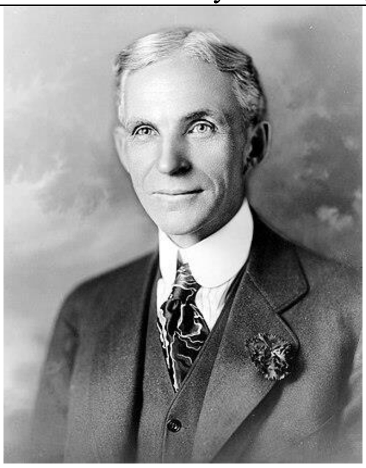
41. Ваўпшасаў Станіслаў Аляксеевіч С. 282	**42. Чан Кайшы** С. 233	**43. Генры Форд** С. 225
44. Рагазінскі Мікалай Уладзіміравіч С. 216	**45. Якуб Колас (Канстанцін Міцкевіч)** С. 147	**46. Адам Чартарыйскі** С. 120

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025.

Паважаныя члены журы!
У заданнях 47–56 неабходна было вызначыць прыведзеныя ніжэй паняцці.
За кожны адказ – 2 балы.

47. Манаполія С. 57	выключнае права дзяржавы, саслоўя або арганізацыі на гандаль ці якую-небудзь іншую сферу дзейнасці
48. Нацыя С. 135	устойлівая супольнасць людзей, якая гістарычна склалася на аснове агульнасці мовы, тэрыторыі,

	эканамічнага жыцця, нацыянальнага характару, самасвядомасці і культуры
49. Беларусазнаўства С. 137	гуманітарная дысцыпліна, аб’ектам вывучэння якой з’яўляецца Беларусь, яе гісторыя, традыцыі, культура, сацыяльнае жыццё і г. д.
50. Хутар С. 90	адасоблены ўчастак зямлі, на які пераносілася сядзіба селяніна, а таксама сельскагаспадарчы інвентар, неабходны для апрацоўкі зямлі
51. Мілітарызм С. 202	ідэалогія і палітыка актыўнага нарошчвання і выкарыстання ваеннай магутнасці дзяржавы; дамінаванне ваенных у дзяржаўным і грамадскім жыцці
52. Манапалістычны капіталізм (імперыялізм) С. 57	стадыя капіталізму, галоўнымі асаблівасцямі якой з’яўляюцца панаванне манаполій і абвастрэнне барацьбы паміж дзяржавамі за сферы ўплыву ў свеце
53. Беларусізацыя С. 274	палітыка нацыянальна-культурнага і нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва ў БССР у 1920-я гг.
54. Шавінізм С. 23	крайняя форма нацыяналізму, якая можа выражацца ў падаўленні іншых народаў у рамках шматнацыянальных дзяржаў. Можа выступаць асновай для нацыяналістычных і экстрэмісцкіх настрояў
55. Нацыяналізм С. 23	ідэалогія і кірунак палітыкі, асноватворным прынцыпам якой з’яўляецца тэзіс аб каштоўнасці нацыі як вышэйшай формы грамадскага адзінства, яе першаснасці ў працэсе ўтварэння дзяржавы
56. Індустрыяльнае грамадства С. 18	грамадства, якое сфарміравалася ў выніку развіцця навукі, тэхнікі, прамысловага перавароту

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 11-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 1 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2025.

Паважаныя члены журы!
У заданнях 57–60 неабходна было вызначыць, якому гораду належыць герб. Правільныя адказы запісаны пад выявамі.
За кожны правільны адказ – 3 балы.

			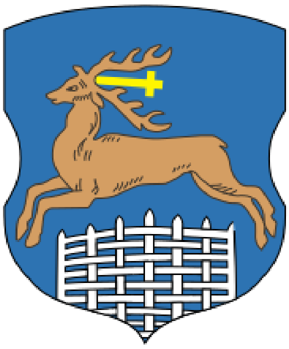
57. Слуцк	**58. Полацк**	**59. Мінск**	**60. Гродна**

На аснове матэрыялаў: Каханоўскі, А.Г. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі: вучэб. дапаможнік для 10-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. праграмы агул. сярэд. адукацыі, з беларус. мовай навучання і выхавання (з электронным дадаткам для павышанага ўзроўню) : у 2 ч. Ч. 2 / А.Г. Каханоўскі [і інш]; пад рэд. А.Г. Каханоўскага. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2024 (§ 27, стар. 71).